МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету іноземних мов
_____ **Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО**
«27» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

(обов'язкова)

Освітньо-професійні програми:	«Англійська філологія»
Спеціальність:	В11 Філологія
Спеціалізація:	В11.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська
Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Рівень вищої освіти:	третій (освітньо-науковий)
Факультет:	іноземних мов
Мова навчання:	українська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні парадигми англійської філології» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Англійська філологія» третього (освітньо-науквого) рівня вищої освіти.

Розробники:

Колесник О.С., професор, д.філол.наук

Викладачі:

Колесник О.С., професор, д.філол.наук

Погоджено з гарантом ОП **Надія ЄСИПЕНКО**

Затверджено на засіданні кафедри англійської мови
Протокол № 8 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри **Ольга СОЛОВЙОВА**

Схвалено методичною радою факультету іноземних мов
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Голова методичної ради факультету **Ірина БЕЖЕНАР**

Мета навчальної дисципліни: допомогти здобувачам вищої освіти оволодіти системою спеціальних знань про основні напрями сучасних мовознавчих досліджень і зміну наукових парадигм, сформувати уявлення про генеративну, комунікативно-функційну, когнітивну парадигми у лінгвістиці; сприяти розвитку вміння всебічного та багатоаспектного аналізу мовних одиниць різних рівнів у площині наукового дослідження

Результати навчання:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК 1. Здобуття глибинних знань у галузі англійської філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напряму.

ФК 2. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових та спеціальних методів.

ФК 7. Здатність аналізувати та вирішувати проблеми в галузі англійської філології через використання теоретичних та експериментальних методів, використовувати теоретичні знання про основні напрями досліджень у площині сучасного мовознавства, зокрема у галузях комунікативної, когнітивної та зіставної лінгвістики, у сфері дискурсології, лексикології, концептології, ономастики, соціолінгвістики, а також у межах гендерного та лінгвокультурологічного підходів до мови.

ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових теоретичних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 5. Аналізувати мовні явища в різних аспектах: історичному, семантичному, стилістичному, функціональному, етимологічному, соціолінгвістичному, соціокультурному та ін., визначати основні орієнтири дослідження мовних та мовленнєвих явищ на сучасному етапі розвитку лінгвістики.

Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	30				60		екзамен

Загальна інформація

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	інд.	с.р.		лекц.	прак./сем.	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	**Змістовий модуль 1. Сучасні мовознавчі парадигми**											
Тема 1. Лінгвометодологія і наукові парадигми сучасної лінгвістики	6	2				4						
Тема 2. Когнітивна та аксіологічна лінгвістика (лінгвконцептологія).	6	2				4						
Тема 3. Лінгвокультурологія і теорія міжкультурної комунікації	6	2				4						
Тема 4. Комунікативна лінгвістика та лінгвістична	6	2				4						

прагматика												
Тема 5. Лінгвістична генологія і дискурсологія	6	2				4						
Тема 6. Лінгвосинергетика та прикладна лінгвістика	7	2				5						
Тема 7. Містично-магічна функція мови	7	2				5						
Разом за ЗМ1	44	14				30						
Теми навчальних занять	**Змістовий модуль 2. Вивчення мовознавчих парадигм у діахронії**											
Тема 1. «Універсальна граматика» Арно і Ласло	6	2				4						
Тема 2. Порівняльно-історична граматика (Ф. Бопп, молодограматики, А. Мейє)	6	2				4						
Тема 3. «Яфетичне мовознавство» М. Марра	6	2				4						
Тема 4. «Синхронічна лінгвістика» Ф. де Соссюра	6	2				4						
Тема 5. «Трансформаційно-породжувальна граматика» Н. Хомського	6	2				4						

Тема 6. «Структурно-типологічна компаративістика» (Р. Якобсон, О. Семереньї, В. Леман)	6	2				4						
Тема 7. «Ностратика та мовні макросім'ї» (Х. Педерсен)	5	2				3						
Тема 8. Тест	5	2				3						
Разом за ЗМ 2	46	16				30						
Усього годин	90	30				60						

1.1. **Самостійна робота студента**

№ з/п	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Стац
1	Самостійна підготовка матеріалу:	Лінгвометодологія і наукові парадигми сучасної лінгвістики	4 год
2	Самостійна підготовка матеріалу:	Когнітивна та аксіологічна лінгвістика (лінгвконцептологія).	4 год
3	Самостійна підготовка матеріалу:	Лінгвокультурологія і теорія міжкультурної комунікації	4 год
4	Самостійна підготовка матеріалу:	Комунікативна лінгвістика та лінгвістична прагматика	4 год
5	Самостійна підготовка матеріалу:	Лінгвістична генологія і дискурсологія	4 год
6	Самостійна підготовка матеріалу:	Лінгвосинергетика та прикладна лінгвістика	5год
7	Самостійна підготовка матеріалу:	Містично-магічна функція мови	5 год
8	Самостійна підготовка матеріалу:	«Універсальна граматика» Арно і Ласло	4 год
9.	Самостійна підготовка матеріалу:	Порівняльно-історична граматика (Ф. Бопп, молодограматики, А. Мейє)	4 год
10.	Самостійна підготовка матеріалу:	«Яфетичне мовознавство» М. Марра	4 год
11.	Самостійна підготовка матеріалу:	«Синхронічна лінгвістика» Ф. де Соссюра	4 год
12.	Самостійна підготовка матеріалу:	«Трансформаційно-породжувальна граматика» Н. Хомського	4 год

13.	Самостійна підготовка матеріалу:	«Структурно-типологічна компаративістика» (Р. Якобсон, О. Семереньї, В. Леман)	4 год
14.	Самостійна підготовка матеріалу:	«Ностратика та мовні макросім'ї» (Х. Педерсен)	3 год
15.	Самостійна підготовка до тесту	тест	3 год
			60 год

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

1. Нові галузі та напрямки сучасної лінгвістики та їх онтологічні характеристики

2. Панівні тенденції у сучасному світовому мовознавстві та перспективи його подальшого розвитку

3. Основні пізнавальні настанови та принципи дослідницької діяльності у сучасному мовознавстві

Методи навчання

Основні традиційні та інтерактивні методи навчання, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів:
- практичні вправи (проведення семінарських занять для закріплення матеріалу курсу),
- аналіз наукових статей (вивчення та обговорення наукових статей для розвитку розуміння сучасного стану філологічної галузі в Україні),
- самостійна робота (виконання здобувачами завдань та проектів поза аудиторією),
- аудіювання (прослуховування навчальних відео),
-письмові завдання (виконання письмових робіт, таких як есе, доповіді, рефератів),
- мобільні додатки та онлайн платформи (використання унікальних технологій для практики мови: edpuzzle, HP5, learningapps, youtube etc).

Система контролю та оцінювання

Методи контролю

- Усне опитування здобувачів
- Письмове опитування здобувачів
- Індивідуальні та групові завдання

Форми контролю:

- стандартизовані тести;
- презентації результатів аналізу тесту;
- усна та письмова відповідь здобувачів;

- твори, ессе;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену).

Поточний контроль

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за роботу на семінарських заняттях, виконання тестових завдань, підготовку індивідуальних занять). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів за результатами поточного контролю

- критичний огляд навчального відео – 2 бала

Criteria to assess video surveys:

The information shared in the video is reflected in the survey – 1 point
The appropriate language level – 0,5 point
Critical comments on the material – 0,5 point

- тест з множинними варіантами відповіді – 2 бала

Criteria to assess a multiple choice test (10 questions in a test):

1 correct answer = 0,2 point

-ессе, презентація, реферат за вибором здобувачів -5 балів

Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report:

- the information is valid and concerns the topic – 1 point
- the presentation is logically organized – 1 point
- the appropriate language level – 1 point
- there is a balanced presentation of illustrations and the text –1 point
- the list of resources is given – 1 point

Модульна контрольна робота (тестування із завданнями різного рівня складності – множинний вибір, знаходження відповідностей) оцінюється так:

Модульний тест 1 10 балів	91-100% відповідей вірні	Модульний тест 2 5 балів	91-100% відповідей вірні
9 балів	81-90% відповідей	4 балів	61-80%

	вірні		відповідей вірні
8 балів	71-80% відповідей вірні	3 балів	51-60 % відповідей вірні
7 балів	61-70% відповідей вірні	2 бали	21-40 % відповідей вірні
6 балів	51-60% відповідей вірні	1 бали	11-20 % відповідей вірні
5 балів	41-50% відповідей вірні	0,5 бали	1-10% відповідей вірні
4 бали	31-40% відповідей вірні.	0 балів	0% відповідей вірні.
3 бали	21-30% відповідей вірні.		
2 бали	11-20% відповідей вірні		
1 балів	10- 5% відповідей вірні.		

Критерії оцінювання результатів навчання на підсумковому контролі

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (іспиту).

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарських заняттях, виконання тестових завдань, підготовку рефератів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення заліку з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить *40 балів* – по 10 балів за кожну відповідь екзаменаційного білету.

Відповіді на питання в кожному з екзаменаційних білетів передбачають демонстрацію теоретичних знань здобувачів з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання:

Бали	Характеристика відповіді
10	здобувач вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико

	граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
9-8	здобувач достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
7-6	здобувач неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
5-3	здобувач частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;
2-0	здобувач частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)										Кількість балів (іспит)	Сумарна Кількість балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					40	100
Т1	Т2	Т2	Т4	МК	Т1	Т2	Т3	Т4	МК		
4	4	4	4	30	4	4	4	4	30		
Т5	Т6	Т7	Т8		Т5	Т6	Т7	Т8			
4	4	3	3		4	4	3	3			

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням

		освітнього компонента до перескладання

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття лінгвометодології
2. Наукові парадигми сучасної лінгвістики
3. Когнітивна лінгвістика
4. Аксіологічна лінгвістика
5. Лінгвконцептологія
6. Лінгвокультурологія
7. Теорія міжкультурної комунікації
8. Комунікативна лінгвістика
9. Лінгвістична прагматика
10. Містично-магічна функція мови
11. Лінгвістична генологія
12. Дискурсологія
13. Лінгвосинергетика
14. «Універсальна граматика» Арно і Ласло
15. Порівняльно-історична граматика (Ф. Бопп, молодограматики, А. Мейє
16. «Яфетичне мовознавство» М. Марра
17. «Синхронічна лінгвістика» Ф. де Соссюра
18. «Трансформаційно-породжувальна граматика» Н. Хомського
19. «Структурно-типологічна компаративістика» (Р. Якобсон, О. Семереньї, В. Леман)
20. «Ностратика та мовні макросім'ї» (Х. Педерсен)

Зарахування результатів неформальної освіти

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» та згідно рішення кафедрианглійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №1 від 22.01.2025), під час

проходження курсу результати навчання здобувачів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням:
- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;
- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;
- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;
- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті: тренінги, освітні й практичні курси, семінари й вебінари, літні / зимові школи тощо.

В процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці навчальної дисципліни.

Рекомендована література

Основна

1.Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії : монографія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Донецьк : ТОВ „Юго-Восток, Лтд”, 2007. 219 с.

2.Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.

3.Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.

4.Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К.: Академія, 2004.344 с.

5.Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень : [підручник]. К. : Академія, 2008. 240 с.

6.Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики: монографія. Львів : ПАІС, 2010.336с.

7.Скаб М. С. Шляхи і методи дослідження української мови як найважливішого засобу вираження ментальності українців *// Проблеми історії та культури української мови : зб. наук. праць.* – Чернівці : Рута, 1995. С. 16–24.

8.Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної генології: навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2006. 248 с.

9.Koerner E. F. K. Towards a Historiography of Linguistics 19th and 20th Century Paradigms. Anthropological Linguistics. Vol. 14, No. 7 (Oct., 1972), pp. 255-280

10.PENTON, D., BOW, C., BIRD, S. & HUGHES, B. (2024). Towards a General Model for Linguistic Paradigms. E-MELD Workshop on Databases and Best Practice, pp.1-15

Додаткова

1. Колесник, Олександр Сергійович (2024) *Вербаліка ЗБРОЇ: лінгвоуніверсологічний аналіз* "Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Германська філологія" (848). с. 117-127. ISSN 2518-7090
2.Колесник, Олександр Сергійович (2025) *"Провісник хаосу": Семантична анатомія симулякра* Studia Philologica, 24 (1). с. 146-155. ISSN 2412-2491
3.Полюжин М. М. Сучасні парадигми лінгвістичних досліджень. *Проблеми романо-германської філології : зб. наук. праць.*/ Ужгород : Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ комітету інформації, 1998. С. 3-15.
4.Aitchison, J. (1993). Linguistics. Lincolnwood (Chicago): NTC Publishing Group. Beaugrande R.de. Linguistic Theory: The discourse of fundamental works. L.; N.Y.:Longman, 1991.
5.Stranzy, P. (Ed.). (2025). Encyclopedia of Linguistics. In 2 vol., New York: Taylor and Francis e-Library.

Інформаційні ресурси

1.Glossary of Linguistic Terms. - https://glossary.sil.org/term/paradigm
2.Pierluigi Basso Fossali**,** Marion Colas-Blaise et Sylvianne Rémi-Giraud. The Paradigm Concept in the Sciences of Language - https://journals.openedition.org/signata/1342
3.Rafael Soto Setzk. Linguistic paradigms as cognitive entities: A domain-general approach - https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/gcla-2024-0004/html?srsltid=AfmBOooIBl0rQP30WRE7gEVl95SAoEU9x8n3iRjWQyIAFeSmxQX0xeBZ
4.Svitlana Zhabotynska. Linguistic Paradigms - https://www.academia.edu/40929704/LECTURE_Linguistic_Paradigms

Політика академічної доброчесності відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, “Етичному кодексу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича” https://www.chnu.edu.ua/media/jxdbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnohouniversytetu.pdf, «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf, та правилам академічної доброчесності та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/).